

Olydnad och flyktingskap drog fulla hus på Göteborgs filmfestival 2025

På **Göteborgs filmfestival 2025** drar filmer om hur somalier och saudiaraber lever i gudsförgätta byar eller om fattiga unga kvinnor försöker finna sin försörjning i Myanmars eländiga textilfabriker fulla salonger. Kanske något att betänka för vår kulturminister när hon tycker att filmbranschen skall bli mer kommersiell. Här några exempel på sådana filmer.

En by vid paradiset strand

Mo Harawe, Somalia

En film gjord av somalier garanterar en realistisk, vardaglig bild av livet som här i en fattig by vid kusten drabbad av drönare och konflikter. Kampen för överlevnad präglar människorna som tvingas till smuggling och försäljning av kat. Dröjande bilder av en familj som kämpar för en bättre tillvaro, till exempel genom att starta ett skrädderi i ett plåtskjul eller att låta en pojke fortsätta i en dyr skola.

Sanden yr så man nästan känner det i detta välspelade drama.

Norah

Tawfik Alzaid, Saudiarabien

En ny lärare kommer till en saudisk lantby där konservativa seder helt dominerar. En ung kvinna försöker utmana de stränga levnadsreglerna och få sitt porträtt målat av läraren. Men förgäves. I stället tvingas läraren ge sig av.

Filmen ger en realistisk bild av livet i en ytterst traditionsbunden del av Saudiarabien för trettio år sedan. Att filmen alls kunnat göras tyder dock på att sederna i någon mån luckrats upp åtminstone i större städer. Inget stort drama men en hyllning till konstnärligt skapande.

Ma – cry of silence

The Maw Naing, Myanmar

Unga kvinnor arbetar under slavlika förhållanden i en nedgången textilfabrik. Om de inte arbetar fort nog blir de slagna. När de inte fått lön på flera månader börjar några av dem en strejk som slås ner med brutalt våld.

Alls inget filmiskt mästerverk – de långsamma närbilderna blir rätt enahanda – men den skildrar påtagligt förtrycket som är verklighet i juntans Myanmar.

Pooja, Sir

Deepak Rauniyar, Nepal

En välspelad nepalesisk deckare som skildrar ett kidnappningsdrama. Huvudpersonen är en kvinnlig polis som löser brottet. Bakgrunden är till del de stora motsättningarna mellan olika befolkningsgrupper i Nepal, här minoritetsgruppen madhesis som generellt är diskriminerad och protesterar våldsamt mot förtryck och för demokrati. Utöver en spännande thriller får vi en bild av manschauvinismen i ledande kretsar, fördomar gentemot kvinnor och hur det nepalesiska samhället förändras.

Festivalen hade som tema olydnad, i till exempel Mother City och Dialogpolisen.

Mother City

Dokumentär av Miki Redelinghuis och Pearlie Joubert, Sydafrika

Aktivister – Reclaim the City – arbetar för att en stadsdel i Kapstaden skall användas för Social housing. Den har sålts till ett tvivelaktigt fastighetsbolag för lågt pris. Stadens styrelse tar helt avstånd från aktivisterna. Efter många år lyckas de dock få upp ärendet i högsta instans som dömer till aktivisternas förmån.

Mother City handlar också om rivning av bostäder – plåtskjul – i kåkstaden Kaijelitsa som staden beordrat. Aktivisterna försöker hindra rivningen men möts av polisvåld.

Filmen är en hyllning till aktivisterna men också en frän kritik av stadens politik som liknar den under apartheidtiden.

Dialogpolisen

Dokumentär av Susanna Edwards, Sverige

Dialogpolisen bildades efter polisens misslyckade hantering av demonstrationerna i Göteborg 2001. Här fokuseras på hur några dialogpoliser agerar och tänker i sitt arbete med att lugna ner och kommunicera med ofta oerhört engagerade demonstranter eller ilskna människor som försenats av till exempel miljöaktivister. Poliserna försöker samtala och lugna ner alla, även en självgod Paludan. Filmen ger personliga porträtt av poliserna och deras bevekelsegrunder i ett stressigt arbete.

Flyktingskap och det elände krig skapar behandlades i många av festivalens filmer.

To a Land Unknown

Mahdi Fleifel, Palestina

Två palestinier har flytt från ett läger i Libanon till Aten och försöker få ihop pengar för att ta sig vidare till Tyskland. De stjälar, rånar och prostituerar sig men tar sig också an en ensam trettonåring och hjälper honom att fly vidare till Italien. I en miljö av droger och elände försöker de leva någorlunda normalt tills allt kraschar. Ett välspelat drama där alla utnyttjar varandra och ingen går att lita på men där drömmar ändå lever mitt i eländet.

Meet the Barbarians

Julie Delpy, Frankrike

I stället för ukrainska flyktingar kommer syriska till en by i Bretagne vilket utmanar byinvånarna. Rasism och fördomar avslöjas men också öppna hjärtan och genuin medkänsla. Det hela gjort med fart, fläng och humor. Julie Delpy som fick festivalens hederspris är både regissör och häftig skådespelare. En föga djuplodande men ibland överraskande feel-good film.

Julie Delpy fick festivalens hederspris.

Foto: Getty Images

Ett liv med paus

Alexandros Avranas, ett flertal länder

En spelfilm om apatiska barn. En familj som flytt från Ryssland är huvudpersoner. När de vägras uppehållstillstånd trots uppenbara asylskäl insjuknar barnen och blir omhändertagna. Men det är inte av föräldrarna påhittade symtom. Bilden av Migrationsverkets och vårdens representanter är inte smickrande men dessvärre sannolik. Allt i filmen är dock inte realistiskt: Tjugo svårt sjuka flickor i samma sal

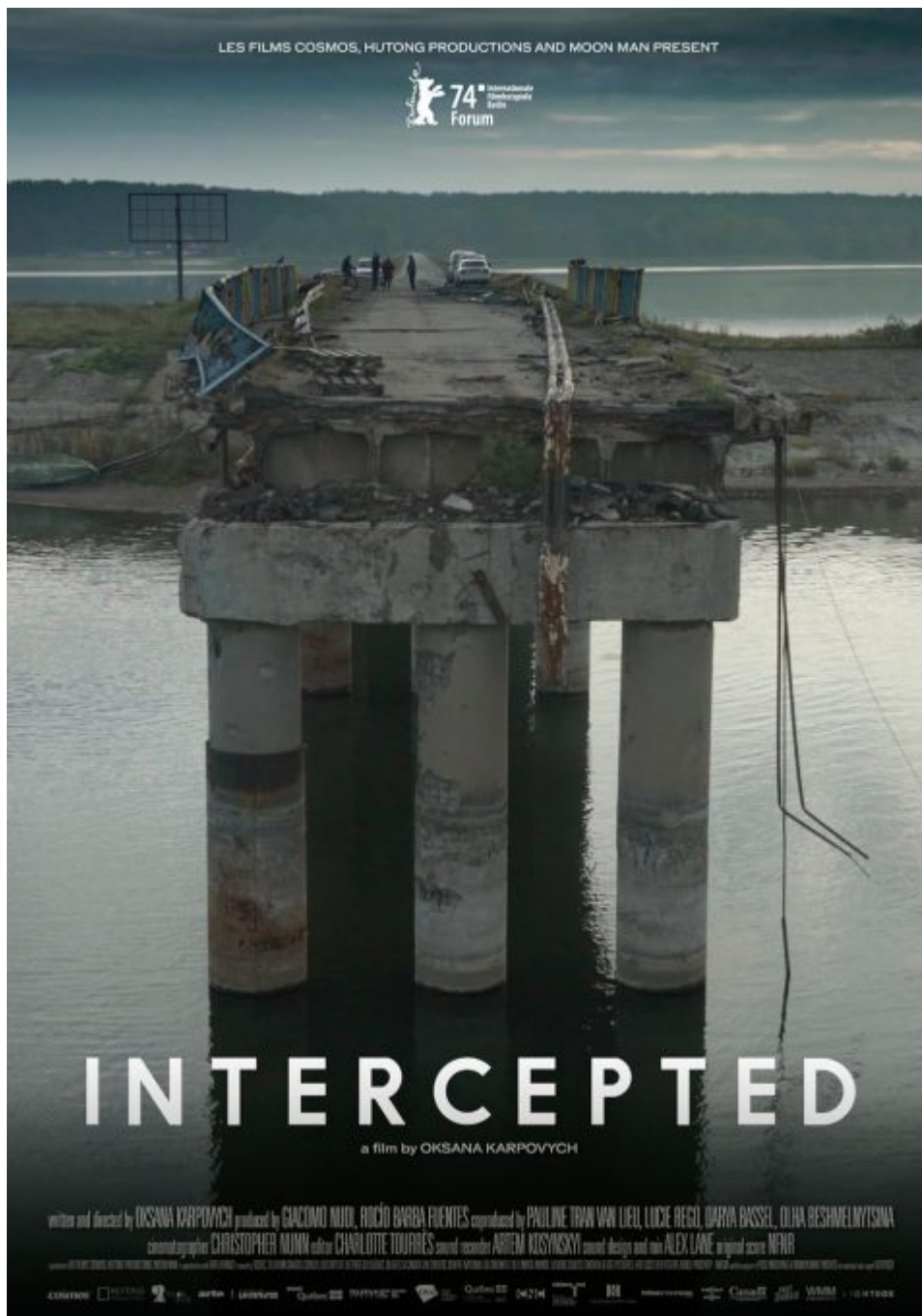
förekommer inte i Sverige.

Mycket väl spelat drama – särskilt av de två flickorna – men också med några svenska skådespelare, till exempel Lena Endre. Utan att vara ett inlägg i debatten om de apatiska barnen visar filmen ändå hur orimliga påståendena är om att alla de apatiska barnen skulle vara fejkade.

Bridgespelerskorna

Dokumentär av Bengt Bok och Alberta Herskowits, Sverige/Israel

Fyra judiska kvinnor, nu nittiosju år gamla, som överlevde Auschwitz och hamnade i Sverige. De träffas och spelar bridge. En finstämd film där vi får följa dem i vardagen i kontakter med barn, barnbarn och barnbarnsbarn i Israel och Sverige. Hur de lyckats hantera de grymma minnena från förintelseläggret som åter aktualiserats efter Hamas dåd den sjunde oktober och kriget i Gaza. Vi kommer dessa väletablerade och kloka men nu alltmer desillusionerade kvinnor mycket nära.

Intercepted (avlyssnat)

Dokumentär av Oksana Karpovych, Ukraina

Filmen utgår från samtal som avlyssnats och spelats in av Ukrainas underrättelsetjänst mellan ryska soldater och deras mammor och fruar. Långsamma eller helt stilla bilder av krigets vardag illustrerar – förstörda byggnader, torftiga källarvåningar, vägar med utbrända stridsvagnar.

De flesta soldaterna är hatiska mot "nazisterna" som de kallar ukrainarna och tycker det är rätt att döda civila vilket de också gör. En berättar ingående hur de torterar tillfångatagna

genom att bryta deras ben och köra in föremål i deras ändtarmar innan de mördar dem. Kvinnorna eldar i allmänhet på dem: "De är förtjänta att dödas". Bara i något samtal förekommer en invändning.

Andra soldater är uppgivna, beskriver sig som totalt förändrade och galna. När kvinnorna frågar när de vunnit kriget och kommer hem svarar de att de bara är på samma tröstlösa plats eller retirerar. Hem kommer de bara som döda eller sårade.

Läs mer:

[Jan Molins texter om filmer på Göteborgs filmfestival tidigare år.](#)